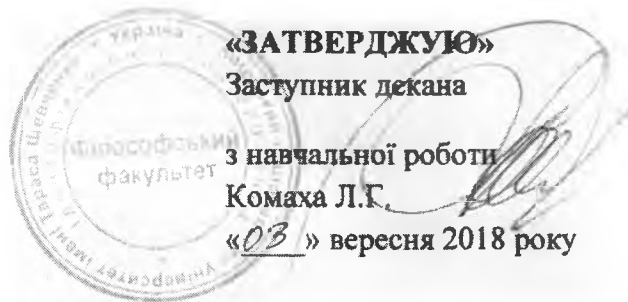

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Філософський факультет
Кафедра політології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Ігровий аспект політики

Для здобувачів освітньо-наукового рівня
Доктор філософії

галузь знань	05 соціальні та поведінкові науки
напрямок підготовки	052 політологія
освітній рівень освіти	третій (освітньо-науковий)
освітня програма	політологія
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2018/2019
Навчальний період	лютий-червень 2019 р.
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладачі: Лященко Ірина Анатоліївна, к. політ. н., асистент

Пролонговано: на 20 19 / 20 20 н.р. Л.Г. Комаха « 30 » 08 2019 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20   / 20   н.р. (   ) «   » 20   р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробники: Ляшенко Ірина Анатоліївна, к. політ. н., асистент

Затверджено

« 29 » серпня 20 18 р.

Зав. кафедри політології

В.Ф. Цвих (Цвих В.Ф.)

Протокол № 1 від « 29 » серпня 20 18 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 30 » серпня 20 18 року № 2

Голова науково-методичної комісії І.І. Маслікова (Маслікова І.І.)

« 30 » серпня 20 18 року

Ірина Ляшенко

ВСТУП

1. Метою дисципліни є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю „Політологія”, який в процесі вивчення дисципліни «Ігровий аспект політики» оволодів здатністю розгляду політики в межах ігрової парадигми.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Здобувач повинен знати: ігрову модель постановки та вирішення пізнавальних проблем політичної сфери суспільного життя; основні підходи до розуміння ролі гри в політичному процесі; квазіігрові небезпеки та рекомендації щодо виходу з квазіігрового стану вітчизняного політичного процесу.

2. Здобувач повинен вміти: творчо використовувати у навчальній та дослідницькій діяльності знання ігрової парадигми політики.

3. Володіти елементарними навичками: наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно політичних подій та явищ; використання іншомовних фахових інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна «Ігровий аспект політики» належить до переліку дисциплін вільного вибору здобувача. Вона спрямована на підвищення особистісного та професійного рівня розвитку аспіранта. Аналізуються поняття «політика» («*politiká*»; «*ta politika*»; «*politike*»; «*politika*»; «*polity*»; «*policy*»; «*politics*») та «гра» («*play (fun)*»; «*game*»; «квазігра»). Виокремлюються два підходи до розуміння ролі гри в політичному процесі: «гри в політиці» («гри політичної») як конвенційної та автентичної гри політичної та «гри в політику» («політичної гри») як квазігри політичної.

4. Завдання (навчальні цілі) – забезпечити особистісний і професійний розвиток аспіранта, програма спрямована на формування ефективного викладача вищої школи, здатного до абстрактного мислення, аналізу, синтезу і узагальнення політичних явищ та процесів під ігровим кутом зору з урахуванням особливостей їхнього перебігу в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції. В результаті навчання аспіранти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й вміти використовувати ці знання у своїх самостійних дослідженнях.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Варіативність взаємозв'язку категорій «політика» та «гра», їхній понятійний зміст; Дискурсивний характер понять «політика» та «гра»	Лекція, практичні заняття	Усна доповідь, есе	10
1.2	Підходи до розуміння ролі гри в політичному процесі	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Усна доповідь, участь у дискусії, презентація самостійного дослідження	10

1.3	Співвідношення політики з конвенційною та автентичною грою політичною	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Усна доповідь, участь у дискусії, презентація самостійного дослідження, есе	10
1.4	Співвідношення квазігри політичної з реаліями сьогочасного політичного процесу	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Усна доповідь, участь у дискусії, презентація самостійного дослідження	10
Вміти:				
2.1	творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання щодо ігрової парадигми політики	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Усна доповідь, участь у дискусії, презентація самостійного дослідження	10
2.2	застосовувати набуті знання в майбутній професійній та громадській діяльності	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Усна доповідь, участь у дискусії, презентація самостійного дослідження	
комунікація:				
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої літератури в підготовці до практичних занять та написання самостійних робіт	Практичні заняття, самостійна робота	Усна доповідь, участь у дискусії, презентація самостійного дослідження	10
3.2	презентувати результати досліджень та самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій	Практичні заняття, самостійна робота	Усна доповідь, участь у дискусії, презентація самостійного дослідження	
3.3	вести полеміку стосовно питань парадигмальних підходів в політичній науці на основі володіння категоріально-понятійним апаратом політології	Практичні заняття	Участь у дискусії	
автономність та відповідальність:				
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати наукову літературу з актуальних питань ігрової парадигми політики, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Практичні заняття, самостійна робота	Усна доповідь, участь у дискусії, презентація самостійного дослідження	6

4.2	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених досліджень	Практичні заняття, самостійна робота	Усна доповідь, участь у дискусії, презентація самостійного дослідження	12
4.3	формування громадянської позиції і усвідомлення професійної відповідальності за прийняття рішень	Практичні заняття, самостійна робота	Усна доповідь, участь у дискусії, презентація самостійного дослідження	12

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання:

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни											
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
ПРН 1 Застосовувати критичне мислення, раціональну аргументацію, аналіз та синтез		+	+						+	+		
ПРН 2 Використовувати політологічні знання у професійній та дослідницько-інноваційній діяльності				+	+	+						+
ПРН 6 Володіти сучасними передовими концептуальними та методологічними знаннями в галузі науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань	+	+	+								+	
ПРН 8 Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися, діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо і на основі етичних міркувань (мотивів), нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень										+	+	+
ПРН 9 Проводити порівняльний аналіз доктрин, концепцій, теорії політики, узагальнювати світові тенденції розвитку політичної науки	+	+	+						+			
ПРН 10 Визначати методологічні принципи та методи політологічного дослідження в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи міждисциплінарні підходи	+		+					+				
ПРН 12 Виявляти причини політичних подій і явищ шляхом розпізнавання і аналізу їхніх структурних передумов, аналізувати конкретні національні та світові політичні процеси		+		+				+	+		+	
ПРН 13 Постійно вивчати політичні зміни, реформи, трансформації, модернізацію як форми поєднання теорії і практики						+		+				
ПРН 16 Розробляти та застосовувати політичні технології в організації та проведенні виборчих кампаній, у процесах прийняття політичних рішень, формування політичного іміджу, політичної реклами			+		+	+						+
ПРН 17 Спроможність працювати в апараті політичних партій, громадських організацій, засобах масової інформації					+	+			+			+

7. Схема формування оцінки:

7.1 Форми оцінювання студентів:

- Семестрове оцінювання:

1. Усна доповідь (10 хвилин): РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3 – 10-6 балів за одну доповідь;

2. Участь у дискусії: РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 – 5-3 бали;

3. Есе на задану лектором тему: РН 1.1 – 20-10 бали;

4. Есе на задану лектором тему: РН 1.3 – 20-10 бали;

- підсумкове оцінювання у формі екзамену: екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 20 балів, що в загальному підсумку дає 40 балів за екзамен. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів (60 балів) та екзаменаційної роботи (40 балів)

- умови допуску до екзамену: здобувач не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав менше 36 балів. Для допуску до екзамену аспірант має здати всі самостійні роботи. Екзаменаційна оцінка не може бути меншою **24 балів** для отримання загальної позитивної оцінки за курс.

7.2 Організація оцінювання

Усні доповіді, а також доповнення/участь в дискусії оцінюються під час проведення практичних занять, бали студентам за успішну роботу на практичних заняттях накопичуються протягом усього модулю.

Самостійні завдання на задані викладачем теми виконуються кожним студентом протягом усього модулю та оцінюються по факту їх завершення.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	екзамен	Підсумкова оцінка
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	Практичні	С/Р
1	Тема 1. Варіативність взаємозв'язку категорій «політика» та «гра», їхній понятійний зміст	4	2	2
2	Тема 2. Дискурсивний характер понять «політика» та «гра»	2		2
3	Тема 3. Підходи до розуміння ролі гри в політичному процесі	4		10
4	Тема 4. Співвідношення політики з конвенційною грою політичною	4		10
5	Тема 5. Автентична гра політична в політичному житті України та світу	4	2	10
6	Тема 6. Квазігра політична в реаліях сьогочасного політичного процесу	2		2
7	Есе			30
8	Есе			30
	ВСЬОГО	18	4	96

Загальний обсяг **120 год.** в тому числі:

Лекцій – **18 год.**

Практичні заняття – **4 год.**

Консультації – **2 год.**

Самостійна робота - **96 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

- Бахтин, М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса / М.Бахтин. – 2-е изд. – М.: Худож. лит., 1990. – 543с.
- Бжезінський, З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / З.Бжезінський; О.Фешовець (пер. з англ.). – Львів – Івано-Франківськ, 2000. – 236 с.
- Бойченко, М. Гра як проблема соціальної філософії (методологічний аспект): Дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03 / М.Бойченко; Київ. нац. ун-т ім.Т.Шевченка. – К., 1997. – 189 с.
- Гейзінга, Й. Homo Ludens. Досвід визначення ігрового елемента культури / Й.Гейзінга; О.Мокровольський (пер. з англ.). – К., Основи, 1994. – 250 с.
- Зорич, О. Евристичний потенціал концепту гри в політологічному аналізі: Автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.01 / О.Зорич; Нац. академія наук України. Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім.І.Ф.Кураса – К., 2013. – 16 с.
- Костюк, Т. Помаранчева революція: історична зумовленість та історична невизначеність: Монографія / Т.Костюк. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. – 116 с. – Бібліогр.: с.104 – 115. ISBN 978-617-02-0067-9.
- Крап, А. Правила гри у політиці як чинник політичної стабільності в контексті теорії неінституціоналізму / А.Крап [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukraci/politics/2009/110-97-20.pdf>
- Сигов, К. Игра как проблема философской антропологии: Дисс. ... канд. филос. наук: 09.00.01 / К.Сигов; Академия наук украинской ССР. Институт философии. – К., 1990. – 170 с.

Додаткова:

1. Андрієнко, О. Ігрове начало у бутті демократичного суспільства / О.Андрієнко // [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nrs/2009_2/NRO_2009_2%5C02%5C00_Andrienko.pdf
2. Андрухович, Ю. Смерфи, пінгвіни та інші // Ю.Андрухович [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.istpravda.com.ua/articles/2011/11/11/62023/>
3. Андрущенко, М. Особливості сучасних концепцій хронополітики: автореф. дис... канд. політ наук: 23.00.01 / М.Андрущенко. Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2011. – 18 с.
4. Бевзенко, Л. Соціальна самоорганізація в теорії і практиці Майдана / Л.Бевзенко // Totalloge-XXI (дванадцятий випуск). Постнекласичні дослідження. – К.: ЦГО НАН України. – 2005. – 41-78с. [Електронний ресурс] / Режим доступу : http://www.synergetic.org.ua/materials/materials_main.html
5. Бевзенко, Л. Соціальна самоорганізація. Синергетическа парадигма: можливості соціальних інтерпретацій / Л.Бевзенко. – К.: Інститут соціології НАН України, 2002. – 437 с. ISBN 966-02-2590-3.
6. Берн, Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы: Пер. с англ. / Э.Берн. Общ. ред. М.С. Мацковского; Послесловие Л.Г. Ионина и М.С.Мацковского – СПб.: Лениздат, 1992. – 400 с.: ил. ISBN 5-289-01230-3.
7. Білик, Я. Ігровий феномен в культурі: дис. ... д-ра філос. наук: 09.00.04 / Я.Білик. Харківський державний у-т. – Х., 1999. – 382 арк.
8. Гришин, О., Спасская, Н. Политический перформанс как актуальная технология политической деятельности / О. Гришин, Н.Спасская // Сборники конференций НИЦ социосфера. – Издательство Vědecko vydavatelské centrum "Sociosféra-CZ" s.r.o. – Прага, №10, 2012. – С. 134-138.
9. Дебор, Г. Общество спектакля / Г.Дебор. Перевод с фр. С.Офертаса и М.Якубович. – М.: Издательство «Логос», 1999. – 224 с. [Электронный ресурс] / Режим доступа: http://redblack161.anho.org/sites/default/files/books/gi_debor%20obchestvo%20spekklia.pdf
10. Ігрове (імітаційне) моделювання у політиці // Політична енциклопедія / Редкол. Ю.Левенець (голова), Ю.Шаповал (заст. голови) та ін. – К.: Парламентське видавництво, 2012. – 808 с. ISBN 978-966-611-818-2.
11. Кайуа, Р. Игры и люди; Статьи и эссе по социологии культуры / Р.Кайуа; Сост., пер. с фр. и вступ. ст. С.Н. Зенкина. – М.: ОГИ, 2007. – 304 с. – (Нация и культура / Научное наследие: Антропология). ISBN 5-94282-339-1.
12. Кені, П. Карнавал революції. Центральна Європа 1989 року / П.Кені. – К.: Критика, 2006. – 470 с. ISBN 966-7679-61-6с.
13. Кершис, О., Мотузенко, Б. Политика как игра (основы игрового анализа политики) / О.Кершис, Б.Мотузенко [Электронный ресурс] / Режим доступа: http://netgorod.narod.ru/articls/Motuzenko_Kershits.htm
14. Кершис, О., Мотузенко, Б. Политика как игра (основы игрового анализа политики) / О.Кершис, Б.Мотузенко [Электронный ресурс] / Режим доступа: http://netgorod.narod.ru/articls/Motuzenko_Kershits.htm
15. Коваленко, В. Процесс театрализации политики: Дисс. ... канд. полит. наук: 23.00.02 / В.Коваленко. – Ростов-на-Дону, 2006. – 145 с.
16. Патнам, Р. та ін. Творення демократії: Традиції громад. активності в сучасній Італії / Р. Патнам разом з Р.Леонарді та Р.Й.Нанетті; Пер. з англ. В.Ющенко. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 302 с. ISBN 966-500-127-2.
17. Переслегин, С. Самоучитель игры на мировой шахматной доске / С.Переслегин. – М. АСТ; СПб.: Terra Fantastica, 2006. – 619, [5]с. – (Philosophy) ISBN 5-17-027583-8 (АСТ), ISBN 5-7921-0677-0 (Т. Ф).
18. Рябчук, М. Химерне пограниччя / М.Рябчук // Критика. Рік XVI, Число 3 (173), Березень, 2012. – С.2-4. ISBN 1563-6461.

19. Шампань, П. Делать мнение: новая политическая игра / П.Шампань [Электронный ресурс] / Режим доступа: http://scepsis.ru/library/id_1093.html
20. Шейгал, Е. Театральность политического дискурса / Е.Шейгал [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.philology.ru/linguistics1/sheygal-00.htm>